

Piezīmes un atsauces Natura 2000 teritorijas līmeņa aizsardzības mērķa (CO) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods:	1477
Suga:	<i>Pulsatilla patens</i>
Natura 2000 teritorijas kods:	LV0100500
Natura 2000 teritorijas nosaukums:	Teiču dabas rezervāts
Eksperts(i):	Linda Uzule
Darbs pabeigts:	17.12.2023.
Vispārējās piezīmes:	<p>Meža silpurene ir gaismas prasīga, no traucējumiem atkarīga, daudzgadīga suga. Suga sastopama plašā areālā Eiropas centrālajā un austrumu daļā, kā arī Sibīrijā un Ziemeļamerikā (Bojnanský, Fargašová, 2007; Lindel, 2001). Latvijā aug tuvu areāla rietumu robežai (Tabaka, 2003). Meža silpures lielākās atradnes atrodamas Latvijas austrumu un vidus daļā. Rietumlatvijā suga izplatīta salīdzinoši retāk.</p> <p>Suga sastopama dažādos priežu sausieņu mežos (sils, mētrājs, lāns), mežainās piejūras kāpās, skujkoku mežos uz osveida reljefa formām. Lielākā daļa augu atradņu koncentrējas meža ceļa malās, kur ir mazāka konkurence un labāki gaismas apstākļi. Mežos augi sastopami izklaidus un mazā skaitā (Krasnopoļska, 2023).</p> <p>Sugu negatīvi ietekmē raksturīgo biotopu aizaugšana dabiskās sukcesijas un eutrofikācijas rezultātā. Sausieņu mežos pastiprināti veidojas egles paauga un otrais stāvs, tiek stipri noēnota zemsedze, uzkrājas meža nobiras, veidojas biezs detrits slānis un sauso priežu mežiem raksturīgām sugām augšanas apstākļi kļūst nepiemēroti. Meža silpureni apdraud intensīva mežsaimnieciskā darbība un zemsedzes bojāšana. Negatīvo ietekmi rada arī antropogēna ietekme – izbradāšana, izrakšana, plūkšana (Krasnopoļska, 2023).</p>

Lauks	Paskaidrojums
CV_USE	<p>649</p> <p>Aprēķinos izmantoti dati no 2020. un 2021. gada sugas uzskaites, kas iegūti sugas monitoringa ietvaros, kas veikts projekta “Meža silpureņu <i>Pulsatilla patens</i> atradņu izpēte, datu aktualizēšana un apsaimniekošanas pasākumu monitorings 2019. – 2021. gadam” ietvaros (Kļaviņa u.c., 2021), kā arī atsevišķu uzskaišu punktu dati no 2017. gada monitoringa un 2015. gada monitoringa, jo 2020. un 2021. gada sugas uzskaitē netika apsektas visas zināmās meža silpures augšanas vietas.</p>

Lauks	Paskaidrojums																																													
	<p>2021. gada monitoringā augu uzskaiti veikušas V. Lazdiņa un D. Kļaviņa (Lazdiņa, Kļaviņa, 2021), bet 2020. gada monitoringu veikušas L. Grīnberga un I. Rūrāne (Grīnberga, Rūrāne, 2020). Abos monitoringa gados kopā konstatēti 345 indivīdi, no kuriem 322 bija ziedoši augi un 23 neziedoši augi (Kļaviņa u.c., 2021).</p> <p>2017. gadā meža silpurenes monitoringu Teiču dabas rezervātā veikusi D. Vasiļevska, konstatējot 602 indivīdus (Vasiļevska, 2017).</p> <p>2015. gadā meža silpurenes monitoringu Teiču dabas rezervātā veikusi D. Vikšere, konstatējot 142 indivīdus (Vikšere, 2015).</p>																																													
Unit_CV	<p>Indivīdi</p> <p>Pamatojoties uz “Augu monitoringa metodiku Natura 2000 teritorijās un ārpus tām”, vaskulāro augu populācijas lielumu novērtē indivīdos (Baroniņa, 2014; DAP, 2017; DAP, 2022).</p>																																													
Habitat	<p>Cits</p> <p>Meža silpurene Teiču dabas rezervātā līdz šim konstatēta gan vietās, kas atbilst kādam no ES aizsargājamiem biotopiem, gan arī vietās, kas neatbilst ES aizsargājamā biotopa statusam, tādēļ pie “Habitat” norādīta atzīme “cits”.</p>																																													
Annex I	Na																																													
Annex I_area_USE	Na																																													
Other_area_USE	<p>4,78</p> <p>Meža silpurene Teiču dabas rezervāta teritorijā sastopama 6 poligonos, kuru kopējā platība ir 4,78 ha. Sugas dzīvotnes laukumu platība noteikta LatViaNature projekta izstrādātajā Augu monitoringa rīkā (1. pielikuma 1. - 2. attēls), pamatojoties uz līdzšinējiem sugas pētījumiem šajā teritorijā.</p>																																													
OK_DEN	<p>Meža silpurenes populācijas blīvumi (blīvuma mērvienība – indivīdi/ha) Natura 2000 teritorijās redzami zemāk esošajā tabulā. Ar zaļo krāsu tabulā attēlots eksperta noteiktais optimālais blīvums, bet ar oranžo krāsu attēlota konkrētā Natura 2000 teritorija.</p> <table><tr><th>N2000 vieta</th><th>CV_DEN, indivīdi/ha</th><th>Segums</th></tr><tr><td>Klintaine</td><td>783.33</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Numernes valnis</td><td>432.74</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Dolessala</td><td>264.71</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Rāznas nacionālais parks</td><td>238.16</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Teiču dabas rezervāts</td><td>135.77</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Ogres Zilie kalni</td><td>90.41</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Salacas ieleja</td><td>74.36</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Ādaži</td><td>58.55</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Ķemeru nacionālais parks</td><td>46.24</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Garkalnes meži</td><td>38.73</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Timsmales ezers</td><td>36.11</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Krustkalnu dabas rezervāts</td><td>35.99</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Lubāna mitrājs</td><td>27.74</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Driksnas sils</td><td>25.36</td><td>Zems</td></tr></table>	N2000 vieta	CV_DEN, indivīdi/ha	Segums	Klintaine	783.33	Augsts	Numernes valnis	432.74	Augsts	Dolessala	264.71	Augsts	Rāznas nacionālais parks	238.16	Augsts	Teiču dabas rezervāts	135.77	Augsts	Ogres Zilie kalni	90.41	Augsts	Salacas ieleja	74.36	Augsts	Ādaži	58.55	Optimāls	Ķemeru nacionālais parks	46.24	Optimāls	Garkalnes meži	38.73	Optimāls	Timsmales ezers	36.11	Optimāls	Krustkalnu dabas rezervāts	35.99	Optimāls	Lubāna mitrājs	27.74	Zems	Driksnas sils	25.36	Zems
N2000 vieta	CV_DEN, indivīdi/ha	Segums																																												
Klintaine	783.33	Augsts																																												
Numernes valnis	432.74	Augsts																																												
Dolessala	264.71	Augsts																																												
Rāznas nacionālais parks	238.16	Augsts																																												
Teiču dabas rezervāts	135.77	Augsts																																												
Ogres Zilie kalni	90.41	Augsts																																												
Salacas ieleja	74.36	Augsts																																												
Ādaži	58.55	Optimāls																																												
Ķemeru nacionālais parks	46.24	Optimāls																																												
Garkalnes meži	38.73	Optimāls																																												
Timsmales ezers	36.11	Optimāls																																												
Krustkalnu dabas rezervāts	35.99	Optimāls																																												
Lubāna mitrājs	27.74	Zems																																												
Driksnas sils	25.36	Zems																																												

Lauks	Paskaidrojums		
	Silene	21.73	Zems
	Augšdaugava	21.41	Zems
	Sedas purvs	20.00	Zems
	Gaujas nacionālais parks	18.70	Zems
	Laukezers	9.73	Zems
	Lielie Kangari	9.09	Zems
	Motrines ezers	9.09	Zems
	Čertoka ezers (Valnezers)	3.81	Zems
	Posolnīca	1.66	Zems
	Grebļukalns	1.22	Zems
	Tērvete	0.71	Zems
	Ziemeļgauja	0.25	Zems
OPT_DEN	Optimālais blīvums izvēlēts, balstoties uz eksperta viedokli, salīdzinot sugas blīvumus visās Natura 2000 teritorijās, kur suga sastopama. Par optimālo blīvumu izraudzīts Krustkalnu dabas rezervāta blīvums – 35,99 i/ha (zemākais no optimālajiem blīvumiem). Teiču dabas rezervāta blīvums ir viens no augstākajiem starp visām N2000 teritorijām, kur suga sastopama.		
OK_NEW	Nē.		
AREA_NEW	0		
OK_INT	Nē. Jautājumu par indivīdu translokāciju izskata tikai gadījumos, kad Biotopu direktīvas 17. panta ziņojumā sugas aizsardzības stāvoklis novērtēts kā U2.		
IND_INT	0		
Papildus nosacījumi	Ļoti pozitīvi daļu biotopa ir ietekmējusi degšana, kas notika 26.04.2014. Meža silpureņu augšanas vietās, kas atrodas starp dzelzceļa līniju un šoseju, pēc degšanas ir samazinājies sīkkrūmu daudzums, sūnu slānis kļuvis ievērojami mazāks un daļa nelielo dimensiju kritalu ir sadegušas, kas ir veicinājis biotopa stāvokļa uzlabošanos, kā arī veicinājis meža silpureņu atradņu skaita palielināšanos un iepriekš konstatētās atradnes ir ar lielāku ceru skaitu. Vietās, kur degšana nav notikusi, konstatēts biezs sūnu slānis, kas nomāc augu augšanu (Vikšere, 2015), tādēļ meža silpureņu labvēlīga stāvokļa nodrošināšanai ik pa laikam rekomendēta kontrolēta zemsedzes degšana.		
Cits lauks			

Izmantotā literatūra

Baroniņa, V. 2014. Dabas aizsardzības pārvalde, 2017 un 2022. Augu monitoringa metodika Natura 2000 teritorijās un ārpus tām. 20 lpp. Pieejams: <https://www.daba.gov.lv/lv/media/13936/download>

Bojnanský, V., Fargašová, A. 2007. Atlas of Seeds and Fruits of Central and East-European Flora: The Carpathian Mountains Region. Springer, Dordrecht, p. 141.

Dabas aizsardzības pārvaldes Augu monitoringa rīks.

Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēma “Ozols”.

Grīnberga, L., Rūrāne, I. 2020. Natura 2000 vietu augu monitoringa anketa – *Pulsatilla patens*, Teiču dabas rezervāts. Npublicēts materiāls.

Kļaviņa, D., Zviedre, E., Tabors, G., Jakobsone, G., Akmane, I., Elferts, D., Staltmane, I., Grīnberga, L., Krasnopolška, D., Lazdiņa, V., Priede, G., Dubova, I., Miķelsone – Šibeika, L. 2021. Meža

silpurenų *Pulsatilla patens* atradņu izpēte, datu aktualizēšana un apsaimniekošanas pasākumu monitorings 2019.–2021. gadam”. Atskaite. Nacionālais Botāniskais dārzs, 48 lpp.

Krasnopoļska, D. 2023. *Pulsatilla patens* datu lapa. LIFE projekts LIFE FOR SPECIES „Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne”. Nepublicēts materiāls. 4 lpp.

Lazdiņa, V., Kļaviņa, D. 2021. Natura 2000 vietu augu monitoringa anketa – *Pulsatilla patens*, Teiču dabas rezervāts. Nepublicēts materiāls.

Lindel, T. 2001. *Pulsatilla* Mill. In: Jonsell B. (ed). *Flora Nordica*. Vol. 2: 445–447. Royal Swedish Academy of Sciences, Stockholm.

Natura 2000 SDF – Teiču dabas rezervāts. Skatīts 7.12.2023. Pieejams: <https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=LV0100500>

Tabaka, L. 2003. *Pulsatilla patens*. 668 – 669. In: Andrušaitis G., 2003. 3. sējums. Vaskulārie augi. Latvijas Sarkanā grāmata. Retās un apdraudētās augu un dzīvnieku sugas. Rīga, LU Bioloģijas institūts: 1–691.

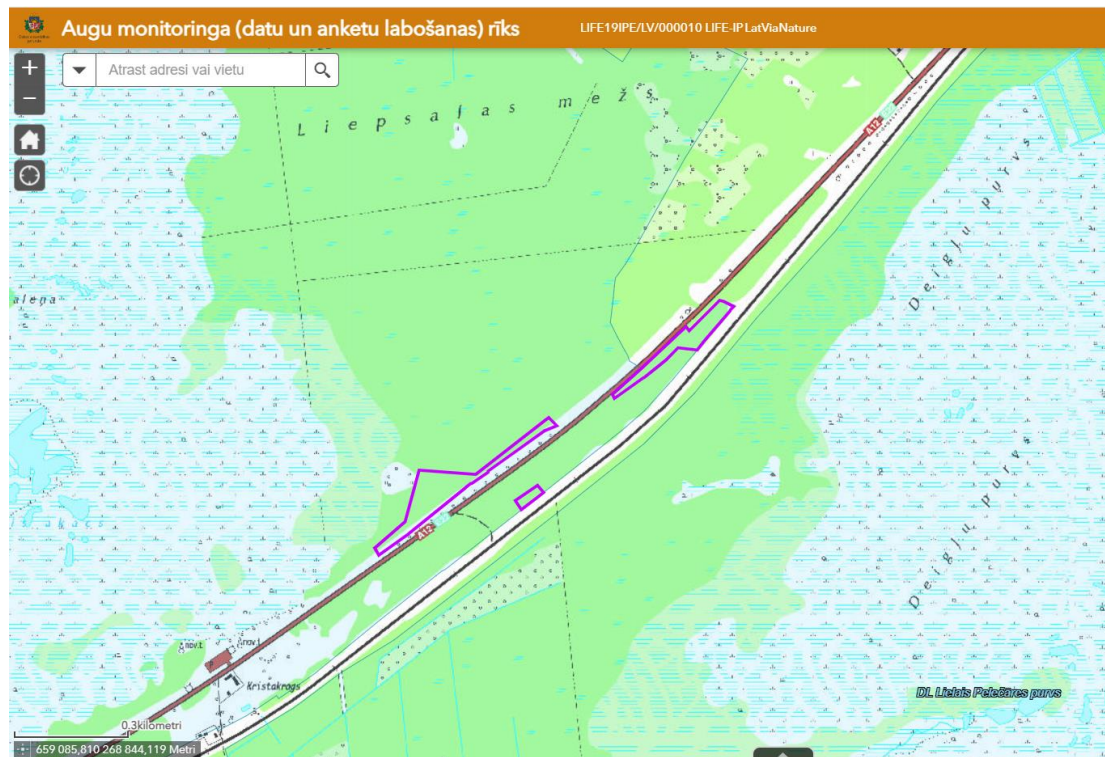
Vasiļevska, D. 2017. Natura 2000 vietu augu monitoringa anketa – *Pulsatilla patens*, Teiču dabas rezervāts. Nepublicēts materiāls.

Vikšere, D. 2015. Natura 2000 vietu augu monitoringa anketa – *Pulsatilla patens*, Teiču dabas rezervāts. Nepublicēts materiāls.

1.pielikums

1.attēls. Ekrānšāviņš no LatViaNature projektā izstrādātā Augu monitoringa rīka. Ar violeto kontūru kartē attēloti meža silpures dzīvotnes laukumi Teiču dabas rezervātā. Ekrānšāviņš uzņemts 9.12.2023.

2.attēls. Ekrānšāviņš no LatViaNature projektā izstrādātā Augu monitoringa rīka. Ar violeto kontūru kartē attēloti meža silpuresnes dzīvotnes laukumi Teiču dabas rezervātā. Ekrānšāviņš uzņemts 9.12.2023.